

สถานการณ์สินค้ากุ้งทะเลและผลิตภัณฑ์ ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557

ณาตยา ศรีจันทิก

ส่วนเศรษฐกิจการประมง

สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง

1. สถานการณ์การผลิต

ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 ข้อมูลเบื้องต้นของผลผลิตกุ้งทะเล (กุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ) จากการเพาะเลี้ยงแบบพัฒนา ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการประเมินจากฐานข้อมูลใบกำกับการเคลื่อนย้ายสินค้าสัตว์น้ำ (MD : Movement Document) ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 70-80% ของผลผลิตกุ้งทะเลที่ผลิตได้จากการพัฒนา โดยมีปริมาณรวม 135,646 ตัน ประกอบด้วยกุ้งขาวแวนนาไม 128,053 ตัน (94.4%) และกุ้งกุลาดำ 7,593 ตัน (5.6%) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ผลิตลดลง -31.1% โดยลดลงมากสำหรับผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไม คิดเป็น -32.1% ในขณะที่ผลผลิตกุ้งกุลาดำลดลง -7.4% (ตารางที่ 1) ทั้งนี้เนื่องจากยังคงได้รับผลกระทบจากการเกิดอาการตายด่วน (Early Mortality Syndrome : EMS) ในกุ้งขาวแวนนาไม ที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งระบบ ทำให้เกษตรกรบางส่วนหยุดพักการเลี้ยงกุ้งชั่วคราว และในส่วนของผู้เลี้ยงที่ยังคงเลี้ยงอยู่ ส่วนใหญ่มีการปรับลดจำนวนบ่อเลี้ยงในแต่ละรอบการผลิต เนื่องจากยังไม่มั่นใจในสถานการณ์ แต่อย่างไรก็ตามผลผลิตกุ้งในไตรมาสที่ 3 มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน +19.9% และคาดว่าผลผลิตกุ้งทะเลปี 57 ทั้งปี น่าจะอยู่ที่ปริมาณ 200,000 -250,000 ตัน

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงแบบพัฒนา แยกตามชนิดกุ้ง ปี 2556 -2557 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : ตัน

	2556			2557 *			% การเปลี่ยนแปลง		
	กุ้งขาว	กุ้งกุลาดำ	รวม	กุ้งขาว	กุ้งกุลาดำ	รวม	กุ้งขาว	กุ้งกุลาดำ	รวม
ม.ค.	27,823	1,841	29,663	12,426	899	13,325	-55.34	-51.17	-55.08
ก.พ.	19,520	828	20,348	9,717	608	10,325	-50.22	-26.57	-49.26
มี.ค.	24,412	620	25,032	13,023	691	13,714	-46.65	11.45	-45.21
เม.ย.	19,875	553	20,427	11,351	805	12,156	-42.89	45.57	-40.49
พ.ค.	18,678	642	19,320	15,617	647	6,264	-16.39	0.78	-15.82
มิ.ย.	17,513	619	18,132	15,665	604	6,269	-10.55	-2.42	-10.27
ก.ค.	18,703	822	19,525	15,218	1,053	16,271	-18.63	28.10	-16.67
ส.ค.	19,818	1,196	21,014	16,435	1,099	17,534	-17.07	-8.11	-16.56
ก.ย.	22,284	1,080	23,364	18,601	1,187	19,788	-16.53	9.91	-15.31
ต.ค.	21,697	917	22,614						
พ.ย.	19,595	861	20,456						
ธ.ค.	16,135	735	16,870						
รวม	246,051	10,714	256,765	128,053	7,593	135,646	-47.96	-29.13	-47.17
3 เดือน	71,755	3,289	75,043	35,166	2,198	37,364	-50.99	-33.17	-50.21
6 เดือน	127,821	5,103	132,922	77,799	4,254	82,053	-39.13	-16.64	-38.27
9 เดือน	188,626	8,201	196,825	128,053	7,593	135,646	-32.11	-7.41	-31.08
12 เดือน	246,051	10,714	256,765						

ที่มา : ข้อมูล MD Online และ MD Center กรมประมง รวบรวมโดย สถาบันวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล

* ข้อมูลเบื้องต้น จาก MD online และ MD Center กรมประมง

รวบรวมโดย สถาบันวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล (ต.ค. 57)

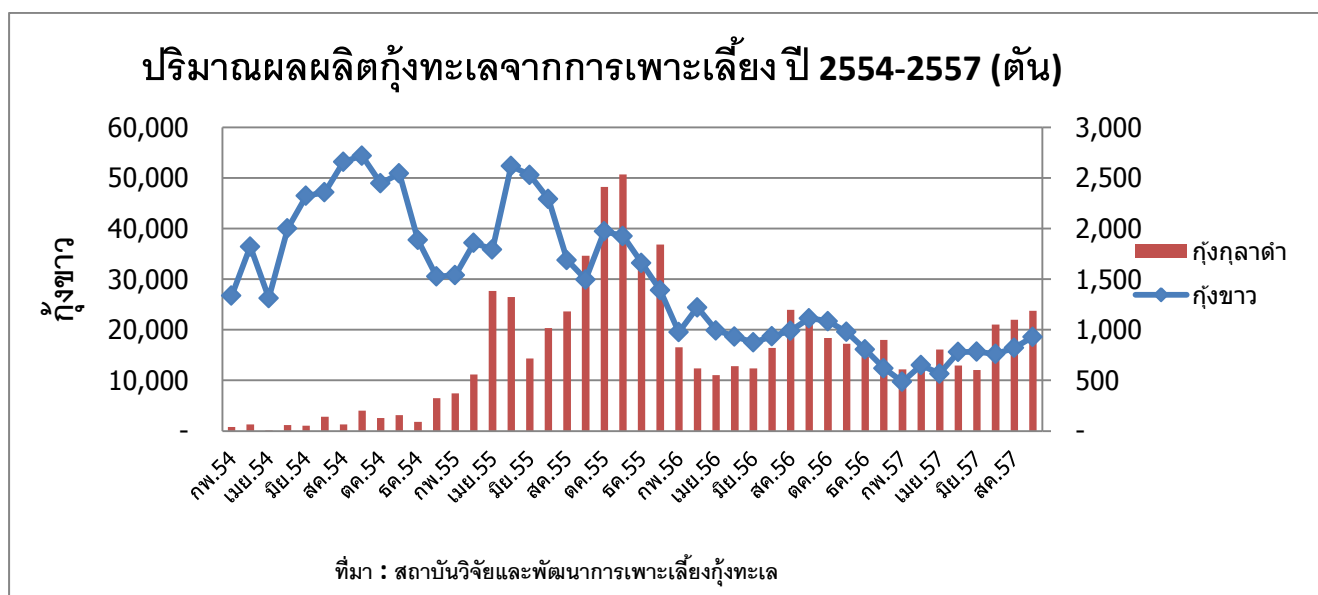
เมื่อพิจารณาผลผลิตกุ้งทะเลแยกตามภูมิภาคการเลี้ยง จะเห็นว่าใน 9 เดือนแรก ปี 57 ผลผลิตกุ้งส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคตะวันออก (28.89%) รองลงมา คือ ภาคใต้ตอนบน (22.80%) ภาคกลาง (19.01%) ภาคใต้ตอนล่างฝั่งอันดามัน (17.55%) และภาคใต้ตอนล่างฝั่งอ่าวไทย (11.75%) ซึ่งเมื่อเทียบกับผลผลิตในปีก่อนในช่วงเดียวกัน ผลผลิตกุ้งในภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น +9.8% ในขณะที่ภาคอื่นๆ ยังคงมีผลผลิตลดลง 4-51%

ตารางที่ 2 ปริมาณผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงแบบพัฒนา แยกตามชนิดกุ้งและรายภาค ปี 2557 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : ตัน

	ม.ค. - ก.ย. 57				% การเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับปี 56 ในช่วงเดียวกัน
	กุ้งขาว	กุ้งกุลาดำ	รวม	สัดส่วน (%)	
ภาคตะวันออก	38,958	235	39,193	28.89	+9.82
ภาคกลาง	25,708	72	25,780	19.01	-3.65
ภาคใต้ตอนบน	29,509	1,422	30,930	22.80	-42.97
ภาคใต้ตอนล่างฝั่งอ่าวไทย	14,726	1,214	15,940	11.75	-50.08
ภาคใต้ตอนล่างฝั่งอันดามัน	19,154	4,646	23,801	17.55	-50.63
รวม	128,055	7,589	135,644	100.00	-31.08

ที่มา : ข้อมูลเบื้องต้นจาก MD Online และ MD Center กรมประมง
รวบรวมโดย สถาบันวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล (ต.ค. 57)

2. สถานการณ์ราคา

ราคากุ้งขาวแวนนาไม ณ ตลาดทะเลไทยเฉลี่ยในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 กุ้งทุกขนาดมีราคาเพิ่มขึ้นประมาณ 15-17% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน (ตารางที่ 3) เช่น กุ้งขนาด 60 ตัว/กก. ราคาเฉลี่ย 232.20 บาท/กก. เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน +15.09% เป็นต้น โดยราคาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปลายปี 2556 ทั้งนี้เนื่องจาก supply กุ้งมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอความต้องการของตลาด แต่อย่างไรก็ตามราคากุ้งเริ่มมีการปรับตัวลดลงในช่วงเดือนมีนาคม และมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องในต้นไตรมาส 2 เนื่องจากห้องเย็นไม่มีคำสั่งซื้อเนื่องจากประเทศคู่ค้ามีการ

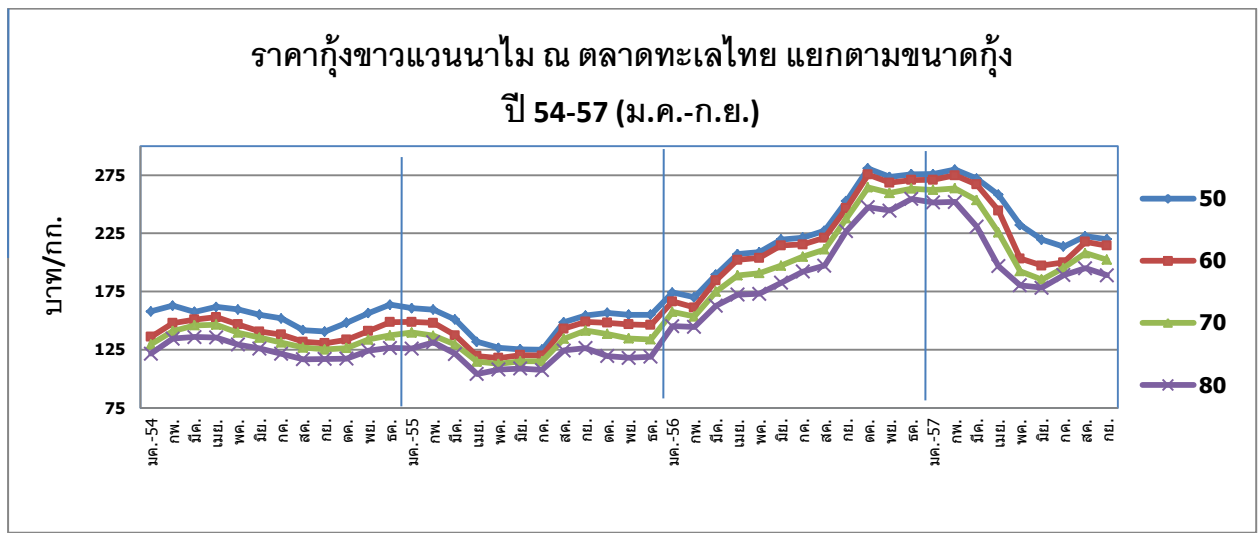
สิ่งซื้อจากประเทศอื่นทดแทนซึ่งมีราคาถูกกว่าไทย ประกอบกับในช่วงปลายไตรมาส 2 ผลผลิตกุ้งของประเทศคู่แข่งเริ่มออกสู่ตลาดมากขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลให้ราคากุ้งในประเทศมีการปรับตัวลดลงและต่อเนื่องถึงไตรมาสที่ 3

ตารางที่ 3 ราคากุ้งขาวแวนนาไม ณ ตลาดทะเลไทย ปี 2556 – 2557 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท / กก.

เดือน	50 ตัว/กก.			60 ตัว/กก.			70 ตัว/กก.			80 ตัว/กก.		
	2556	2557	% Δ	2556	2557	% Δ	2556	2557	% Δ	2556	2557	% Δ
ม.ค.	174.17	275.91	+58.41	166.46	270.91	+62.75	157.50	262.27	+66.52	145.21	251.59	+73.26
ก.พ.	170.00	279.78	+64.58	161.19	274.78	+70.47	153.57	263.70	+71.71	144.52	251.96	+74.34
มี.ค.	189.42	272.12	+43.65	184.42	266.92	+44.73	174.81	253.46	+44.99	162.69	230.77	+41.84
เม.ย.	207.14	258.10	+24.60	202.14	244.52	20.97	188.81	225.71	19.54	172.38	196.90	+14.22
พ.ค.	208.80	232.12	+11.17	203.80	203.27	-0.26	190.80	192.50	0.89	173.00	180.38	+4.27
มิ.ย.	219.60	219.47	-0.06	214.60	197.27	-8.07	197.20	185.23	-6.07	182.60	178.33	-2.34
ก.ค.	221.35	213.68	-3.47	215.38	200.00	-7.14	205.00	195.28	-4.74	192.12	189.13	-1.56
ส.ค.	227.20	222.61	-2.02	221.20	217.73	-1.57	211.20	207.92	-1.55	197.20	195.00	-1.12
ก.ย.	252.60	220.00	-12.91	246.60	214.38	-13.07	237.80	202.35	-14.91	227.00	189.05	-6.72
ต.ค.	280.74			275.56			264.44			247.41		
พ.ย.	273.46			268.46			259.62			244.62		
ธ.ค.	275.83			270.83			263.33			254.58		
เฉลี่ย	225.03	243.75		219.22	232.20		208.67	220.94		195.28	207.01	
3 เดือน	177.86	275.94	+55.14	170.69	270.87	+58.69	161.96	259.81	+60.42	150.81	244.77	+62.31
6 เดือน	194.86	256.25	+31.51	188.77	242.95	+28.70	177.12	230.48	+30.13	163.40	214.99	+31.57
9 เดือน	207.81	243.75	+17.30	201.75	232.20	+15.09	190.74	220.94	+15.83	177.41	207.01	+16.68
12 เดือน	225.03	243.75		219.22	232.20		208.67	220.94		195.28	207.01	

ที่มา : ชมรมผู้ค้ากุ้งสมุทรสาคร ตลาดทะเลไทย รวบรวมโดยส่วนเศรษฐกิจการประมง สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง

3. สถานการณ์การค้า

3.1 การส่งออก

การส่งออกกุ้งทะเล (ไม่รวมกุ้งก้ามกราม และลอบสเตอร์) ของไทยในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 มีปริมาณการส่งออก 110,942 ตัน คิดเป็นมูลค่า 43,995 ล้านบาท การส่งออกมีปริมาณและมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกัน คิดเป็น -30.7% และ -10.4% ตามลำดับ (ตารางที่ 4) โดยมีตลาดหลัก คือ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป คิดเป็นมูลค่าการส่งออกร้อยละ 40.7 24.6 และ 13.5 ตามลำดับ

การส่งออกกุ้งขาวแวนนาไม

เมื่อพิจารณาถึงการส่งออกกุ้งขาวแวนนาไมในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 มีการส่งออก 95,416 ตัน มูลค่า 38,937 ล้านบาท หรือคิดเป็น 86.0% และ 88.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับการส่งออกกุ้งทะเลทั้งหมด และเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของปี 2557 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงทั้งด้านปริมาณและมูลค่า -34.0% และ -13.2% ตามลำดับ (ตารางที่ 4) โดยการส่งออกลดลงในทุกตลาดหลัก ทั้งตลาดสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา ญี่ปุ่น และตลาดเอเชีย

การส่งออกกุ้งกุลาดำ

สำหรับการส่งออกกุ้งกุลาดำในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 มีปริมาณและมูลค่า 8,608 ตัน และ 2,441 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน ปริมาณลดลง -12.6% แต่ในด้านมูลค่ามีการปรับตัวเพิ่มขึ้น +12.0% (ตารางที่ 4) สะท้อนให้เห็นถึงราคาขายเฉลี่ยของกุ้งปีนี้สูงกว่าปีก่อน โดยมีตลาดหลักอยู่ในแถบประเทศเอเชีย คือ ฮองกง จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ รวมทั้งสหรัฐฯ และส่วนใหญ่ส่งออกในรูปแบบกุ้งมีชีวิตและกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

การส่งออกกุ้งน้ำเย็น

การส่งออกกุ้งน้ำเย็นในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 มีปริมาณและมูลค่า 1,093 ตัน และ 731 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +3.0% และ +39.2% ตามลำดับ (ตารางที่ 4) โดยมีตลาดหลัก คือ ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ 72.5% และ 22.0% ตามลำดับ ส่วนใหญ่ส่งออกในรูปแบบกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

การส่งออกกุ้งอื่นๆ

การส่งออกกุ้งอื่นๆ ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 มีปริมาณและมูลค่า 5,824 ตัน และ 1,886 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน ปริมาณเพิ่มขึ้น +22.0% และมูลค่าเพิ่มขึ้นประมาณ 1 เท่าตัว ตามลำดับ (ตารางที่ 4) โดยมีตลาดหลัก คือ ญี่ปุ่น 35.4% และส่วนใหญ่ส่งออกในรูปแบบกุ้งแปรรูป

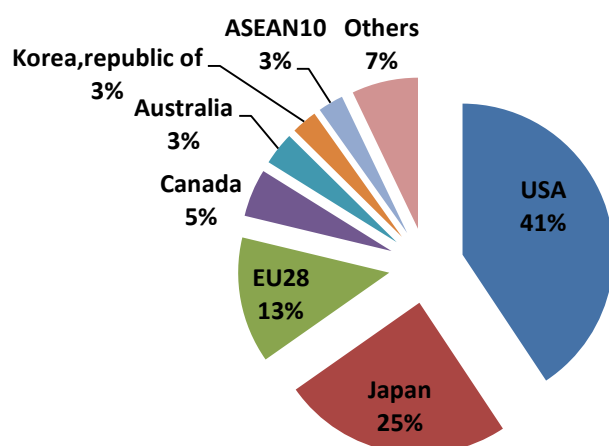
ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกุ้งทะเล* ปี 2556-57 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

	ม.ค.-ก.ย. 56		ม.ค.-ก.ย. 57		% การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. กุ้งขาวแวนนาไม	144,491.76	44,843.24	95,416.22	38,937.08	- 33.96	-13.17
1.1 กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	62,226.02	17,834.77	42,607.33	16,200.22	- 31.53	- 9.16
- แช่เย็นจนแข็ง	60,183.89	17,475.92	41,447.20	15,844.92	- 31.13	- 9.33
- มีชีวิต	78.22	10.10	232.24	40.55	196.91	301.49
- สด แช่เย็น	1,712.69	224.78	530.21	66.39	- 69.04	- 70.46
- สำหรับทำพันธุ์	250.10	123.41	397.66	248.36	59.00	101.25
- กุ้งขาว นึ่งหรือต้ม	1.12	0.56	0.02	0.003	- 98.21	- 99.46
1.2 ประมง	82,265.74	27,008.48	52,808.89	22,736.85	- 35.81	- 15.82
- บรรจุกาษณะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	9,638.74	2,873.17	4,462.23	1,943.21	- 53.71	- 32.37
- ไม่บรรจุกาษณะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	72,627.00	24,135.31	48,346.66	20,793.64	- 33.43	- 13.85
2. กุ้งกุลาดำ	9,843.50	2,179.40	8,608.32	2,440.99	-12.55	12.00
2.1 กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	9,123.76	1,940.52	6,785.89	1,850.35	- 25.62	- 4.65
- แช่เย็นจนแข็ง	3,634.42	1,164.89	2,415.01	943.28	- 33.55	- 19.02
- มีชีวิต	5,321.61	734.93	4,148.04	838.53	- 22.05	14.10
- สด แช่เย็น	167.73	40.70	222.84	68.54	32.86	68.40
2.2 ประมง	719.72	238.88	1822.42	590.64	153.21	147.25
- บรรจุกาษณะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	73.46	18.67	84.00	30.23	14.35	61.92
- ไม่บรรจุกาษณะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	646.26	220.21	1,738.42	560.41	169.00	154.49
3. กุ้งน้ำเย็น	1,060.75	525.63	1,092.85	731.48	3.03	39.16
3.1 กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	1033.43	521.85	1,092.85	731.48	5.75	40.17
- แช่เย็นจนแข็ง	873.13	474.22	985.97	696.18	12.92	46.81
- มีชีวิต	1.90	1.07	0.36	0.71	- 81.05	- 33.64
- สด แช่เย็น	28.69	10.17	6.41	2.61	- 77.66	- 74.34
- กุ้งแห้ง	129.71	36.39	100.10	31.98	- 22.83	- 12.12
3.2 ประมง	27.31	3.78	-	-	-	-
- บรรจุกาษณะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	27.31	3.78	-	-	-	-
4. กุ้งอื่นๆ	4,774.09	933.06	5,824.48	1,885.87	22.00	102.12
4.1 กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	2,689.97	927.67	2,843.13	1,016.65	5.69	9.59
- แช่เย็นจนแข็ง	2,413.60	825.75	2,202.06	580.26	- 8.76	- 29.73
- มีชีวิต	44.17	11.09	54.33	16.58	23.00	49.50
- สด แช่เย็น	24.03	6.74	4.49	1.79	- 81.32	- 73.44
- สำหรับทำพันธุ์	5.03	1.62	0.13	0.29	- 97.42	- 82.10
- กุ้งแห้ง	136.90	77.29	574.25	412.70	319.47	433.96
- กุ้งนึ่งหรือต้ม	66.24	5.18	7.87	5.03	- 88.12	- 2.90
4.2 ประมง	2068.12	636.24	2981.35	866.23	44.16	36.15
- บรรจุกาษณะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	724.74	358.17	679.06	282.88	- 6.30	- 21.02
- ไม่บรรจุกาษณะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	1,343.38	278.07	2,302.29	583.35	71.38	109.79
รวม	160,170.10	49,112.26	110,941.86	43,995.42	- 30.73	-10.42

หมายเหตุ : * หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่นๆ (ไม่รวมกุ้งก้ามกราม และลอบสเตอร์)
ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

สัดส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งทะเลของไทย 9 เดือนแรก ปี 2557

ตลาดส่งออกที่สำคัญ

(1) สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกายังคงเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับหนึ่งสำหรับสินค้ากุ้งทะเลและผลิตภัณฑ์ของไทย โดยมีสัดส่วนประมาณ 40% ของมูลค่าการส่งออกกุ้งทะเลทั้งหมด อย่างไรก็ตามในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 ไทยส่งออกไปสหรัฐฯ 43,082 ตัน มูลค่า 17,894 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าลดลงจากปีก่อน -23.1% และ -1.4% ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นกุ้งขาวแวนนาไมถึง 97.4% และเป็นกุ้งแปรรูปประมาณ 63.1%

สำหรับในช่วง 8 เดือนแรก ปี 2557 สหรัฐฯ มีการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 350,481 ตัน (+11.9% จากปีก่อนในช่วงเดียวกัน) โดยนำเข้าจากเอกวาดอร์ (18.7%) อินโดนีเซีย (18.7%) อินเดีย (17.2%) เวียดนาม (13.8%) และไทย (10.3%) และจากการที่พบสารตกค้างในกุ้งที่นำเข้าจากอินเดียทำให้สหรัฐฯ เพิ่มความเข้มข้นในการสุ่มตรวจ กุ้งจากอินเดีย โดยเฉพาะกุ้งจากแหล่งเลี้ยงในแถบ Andhra นอกจากนี้อินเดียยังได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลน Hud Hud ทำให้ผลผลิตกุ้งเสียหายเป็นจำนวนมากในบริเวณ Andhra และ Odisha ซึ่งเป็นชายฝั่งตะวันออกของประเทศ ส่วนกุ้งจากเวียดนาม หลังจากที่สหรัฐฯ ประกาศภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด (AD) อัตราใหม่ ซึ่งสูงกว่าเดิม คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกกุ้งของเวียดนามในตลาดสหรัฐฯ (INFOFISH Trade News No. 19/2014)

ตารางที่ 5 การส่งออกกุ้งของไทยไปสหรัฐอเมริกา ปี 2551 – 2557 (ม.ค.-ก.ย.)

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	177,845	42,496
2552	183,455	44,750
2553	192,513	47,208
2554	176,742	50,577
2555	123,908	33,764
2556	76,905	26,850
2556 (ม.ค.-ก.ย.)	56,001	18,154
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	43,082	17,894
% การเปลี่ยนแปลง	-23.07	-1.43

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(2) ญี่ปุ่น

สำหรับในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 ไทยส่งออกกุ้งทะเลและผลิตภัณฑ์ไปญี่ปุ่นปริมาณ 27,577 ตัน มูลค่า 10,817 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน -46.2% และ -20.1% ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นการส่งออกในรูปแบบกุ้งแปรรูป 66.2% และเป็นกุ้งขาวแวนนาไม่ถึง 85.9% ส่วนกุ้งน้ำเย็น กุ้งกุลาดำ และกุ้งอื่นๆ อีก 4.9% 3.1% และ 6.1% ตามลำดับ

สำหรับการนำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นในช่วง 8 เดือนแรก ปี 57 ซึ่งเป็นกุ้งวัตถุดิบปริมาณ 92,003 ตัน (-20.4% จากปีก่อนในช่วงเดียวกัน) โดยส่วนใหญ่นำเข้าจากเวียดนาม (19.6%) อินโดนีเซีย (16.7%) อินเดีย (14.5%) อาร์เจนตินา (8.1%) และไทย (7.5%) ทั้งนี้ลดปริมาณการนำเข้ากุ้งจากผู้ผลิตในแถบเอเชีย แต่เพิ่มปริมาณการนำเข้ากุ้งน้ำเย็นจากอาร์เจนตินา รัสเซีย และแคนาดา เนื่องจากราคาที่ถูกลงกว่า ส่วนสถานการณ์ด้าน supply ผลผลิตกุ้งจากประเทศในภูมิภาคอาเซียนยังคงมีไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะกุ้งจากไทย ซึ่งกระทบต่อการนำเข้ากุ้งแปรรูปของญี่ปุ่น เนื่องจากไทยเป็น supplier รายใหญ่สำหรับกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่น (INFOFISH Trade News No. 18/2014)

ตารางที่ 6 การส่งออกกุ้งของไทยไปญี่ปุ่น ปี 2551 – 2557 (ม.ค.-ก.ย.)

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	63,100	16,364
2552	70,459	19,108
2553	76,953	20,373
2554	77,718	24,107
2555	77,809	24,290
2556	56,745	18,706
2556 (ม.ค.-ก.ย.)	43,611	13,541
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	27,577	10,817
% การเปลี่ยนแปลง	-46.23	-20.12

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(3) สหภาพยุโรป (EU)

ในอดีตที่ผ่านมาไทยได้รับคืนสิทธิพิเศษทางภาษี (GSP) จากกลุ่มสหภาพยุโรป เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2548 เป็นต้นมา ซึ่งทำให้กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง อัตราใหม่สำหรับภาษีนำเข้าอยู่ที่ร้อยละ 4.2 จากเดิมอัตราร้อยละ 12 และกุ้งปรุงแต่ง อัตราภาษีร้อยละ 7 จากเดิมอัตราร้อยละ 20 ซึ่งเป็นอัตราเดียวกันกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ โดยเฉพาะมาเลเซีย อินเดียและอินโดนีเซีย ทำให้ผลิตภัณฑ์กุ้งไทยสามารถแข่งขันทางด้านราคาได้อย่างเป็นธรรมขึ้นในตลาดสหภาพยุโรป

แต่ต่อมาในปี 2555 EU ได้มีการพิจารณาทบทวนการให้สิทธิ GSP แก่สินค้ากุ้งไทยอีกครั้ง เนื่องจากไทยส่งออกสินค้ากุ้งและผลิตภัณฑ์เกินกว่าสัดส่วนที่ถูกกำหนดไว้ (๑๗.๕ % ของสินค้าประเภทรอบที่อยู่นำเข้าจากทุกประเทศที่ได้รับสิทธิ GSP) นอกจากนี้ไทยยังมีรายได้ต่อหัวเฉลี่ยเกินกว่าเกณฑ์ที่ EU กำหนดให้สิทธิพิเศษ GSP คือ มากกว่า 3,975 เหรียญสหรัฐ/คน/ปี ติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี (2553-2555) จึงเข้าข่ายที่จะถูกตัดสิทธิ จากเดิมอัตราร้อยละ 4.2 เป็นอัตราร้อยละ 12 ส่วนกุ้งปรุงแต่งจากเดิมอัตราร้อยละ 7 เพิ่มขึ้นเป็นอัตราร้อยละ 20 ซึ่งมีผลบังคับใช้ชั่วคราวดังกล่าวสำหรับกุ้งปรุงแต่ง ตั้งแต่ต้นปี 2557 ส่วนกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในต้นปี 2558

สำหรับในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 ไทยมีการส่งออกกุ้งทะเลและผลิตภัณฑ์ไปสหภาพยุโรป 13,109 ตัน มูลค่า 5,936 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลง -36.4%

และ -11.3 ตามลำดับ ทั้งนี้ปริมาณการส่งออกกุ้งของไทยลดลงในทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สเปน เบลเยียม และ อิตาลี โดยสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง : กุ้งแปรรูป คือ 53.5% : 46.5%

สำหรับการนำเข้ากุ้งของสหภาพยุโรปจากประเทศที่ 3 (ไม่รวมกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป หรือ EU28 และกลุ่มประเทศ EEA (European Economic Area) และ EFTA (European Free Trade Association)) ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2557 มีการนำเข้าประมาณ 244,794 ตัน (+4.4% เมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน) โดยนำเข้าจากเอกวาดอร์มากที่สุด โดยเอกวาดอร์มีส่วนแบ่งตลาดถึง 18.7% ในตลาดสหภาพยุโรป ส่วนการนำเข้าจากเอเชีย ส่วนใหญ่นำเข้าจากอินเดีย และอินโดนีเซีย โดยมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นประมาณ 39% และ 40 % ตามลำดับ ส่วนการนำเข้าจากไทยมีปริมาณลดลง 56.5% สาเหตุหนึ่งเนื่องจากไทยถูกตัดสิทธิ GSP สำหรับกุ้งปรุงแต่ง ตั้งแต่ต้นปี 2557 เป็นต้นมา (INFOFISH Trade News No. 17/2014)

ตารางที่ 7 การส่งออกกุ้งของไทยไปสหภาพยุโรป ปี 2551 – 2557 (ม.ค.-ก.ย.)

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	39,652	9,696
2552	52,135	12,346
2553	66,148	14,923
2554	59,564	15,980
2555	49,620	13,739
2556	26,763	9,301
2556 (ม.ค.-ก.ย.)	20,611	6,693
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	13,109	5,936
% การเปลี่ยนแปลง	-36.40	-11.31

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(4) อาเซียน

ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 ไทยมีการส่งออกกุ้งไปอาเซียน ปริมาณ 4,398 ตัน มูลค่า 1,197 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน ปริมาณการส่งออกลดลง -16.2% แต่มูลค่าเพิ่มขึ้น +19.5% โดยส่วนใหญ่ส่งออกในรูปกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

ตารางที่ 8 การส่งออกกุ้งของไทยไปประเทศในกลุ่มอาเซียน ปี 2551 – 2557 (ม.ค.-ก.ย.)

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	6,449	925
2552	8,362	1,149
2553	7,717	1,203
2554	6,940	1,411
2555	16,979	2,778
2556	6,112	1,239
2556 (ม.ค.-ก.ย.)	5,246	1,002
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	4,398	1,197
% การเปลี่ยนแปลง	-16.16	+19.46

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(5) ตะวันออกกลาง

แม้ว่าตะวันออกกลางจะเป็นตลาดกึ่งที่ไทยมีสัดส่วนการส่งออกไม่มากนัก แต่นับว่าเป็นตลาดที่มีศักยภาพ แต่ในช่วง 2- 3 ปีนี้ การส่งออกมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบกึ่งภายในประเทศของไทยซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกกึ่งในทุกตลาด อย่างไรก็ตามในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 ไทยมีการส่งออกกึ่งทะเลไป ตะวันออกกลาง 425 ตัน มูลค่า 143 ล้านบาท ซึ่งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +32.8% และ +78.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นกึ่งขาวแว่นนาไม่ปรุงแต่งหรือทำไว้ไม่ให้เสีย

ตารางที่ 9 การส่งออกกึ่งของไทยไปประเทศในกลุ่มตะวันออกกลาง ปี 2550 – 2557 (ม.ค.-ก.ย.)

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2551	871.68	188.08
2552	1,137.86	254.65
2553	1,214.88	254.40
2554	981.01	253.18
2555	902.78	199.67
2556	358.57	93.45
2556 (ม.ค.-ก.ย.)	319.99	79.45
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	425.34	143.50
% การเปลี่ยนแปลง	+32.81	+78.75

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

3.2 การนำเข้า

ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2557 ไทยมีการนำเข้ากึ่งทะเล (ไม่รวมกึ่งก้ามกราม และลอบสเตอร์) 15,679 ตัน คิดเป็นมูลค่า 3,216 ล้านบาท ซึ่งเมื่อเทียบกับปีก่อนในช่วงเดียวกัน ปริมาณการนำเข้าลดลง -7.5% แต่มูลค่าเพิ่มขึ้น +34.7% (ตารางที่ 10) โดยมูลค่าการนำเข้าจากอินเดีย อาร์เจนตินา และเอกวาดอร์ คิดเป็นร้อยละ 27.5 19.1 และ 11.7 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเข้ากึ่งขาวและกึ่งอื่นๆ แซ่เย็นแช่แข็ง เพื่อนำมาแปรรูปในการผลิตเพื่อการส่งออกต่อไป

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งทะเล ปี 2556-57 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

	ม.ค.-ก.ย. 56		ม.ค.-ก.ย.57		% การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. กุ้งขาวแวนนาไม	4,466.89	1,223.49	3,497.42	1,247.36	-21.70	1.95
1.1 กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	4,087.40	1,100.81	3,222.73	1,101.70	-21.15	0.08
- สด แช่เย็นจนแข็ง	4086.99	1085.51	3,220.98	1,079.47	-21.19	-0.56
- สำหรับทำพันธุ์	0.36	15.27	1.75	22.23	386.11	45.58
- สดหรือแช่เย็น	0.02	0.03	-	-	-	-
- มีชีวิต	0.03	0.004	-	-	-	-
1.2 กุ้งปรุงแต่ง	379.49	122.68	274.69	145.66	-27.62	18.73
- บรรจุภาชนะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	-	-	28.61	25.33	-	-
- ไม่บรรจุภาชนะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	379.49	122.68	246.08	120.33	-35.16	-1.92
2. กุ้งกุลาดำ	216.96	81.58	89.05	35.75	-58.96	-56.18
2.1 กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	176.35	72.35	89.05	35.75	-49.50	-50.59
- สด แช่เย็นจนแข็ง	175.98	71.16	88.76	35.25	-49.56	-50.46
- สำหรับทำพันธุ์	0.35	1.09	0.29	0.5	-17.14	-54.13
- มีชีวิต	0.02	0.10	-	-	-	-
2.2 กุ้งปรุงแต่ง	40.61	9.23	-	-	-	-
- บรรจุภาชนะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	0.60	0.19	-	-	-	-
- ไม่บรรจุภาชนะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	40.01	9.04	-	-	-	-
3. กุ้งน้ำเย็น	1369.59	237.92	1275.57	277.34	-6.86	16.57
กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	1369.59	237.92	1275.57	277.34	-6.86	16.57
- สด แช่เย็นจนแข็ง	1366.91	235.8	1274.4	276.51	-6.77	17.26
- สดหรือแช่เย็น	2.52	2.06	1.02	0.77	-59.52	-62.62
- กุ้งแห้ง และอื่นๆ	0.16	0.06	0.15	0.06	-6.25	0.00
4. กุ้งอื่นๆ	10,894.55	844.86	10,817.10	1,655.50	-0.71	95.95
4.1 กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	10,751.13	828.09	10,622.70	1,633.08	-1.19	97.21
- สด แช่เย็นจนแข็ง	3,626.03	735.21	5,471.21	1,399.76	50.89	90.39
- สำหรับทำพันธุ์	90.87	37.24	0.02	0.02	-99.98	-99.95
- สดหรือแช่เย็น	3.70	3.01	31.35	3.92	747.30	30.23
- มีชีวิต	0.46	0.37	1.12	0.39	143.48	5.41
- กุ้งนิ่งหรือต้ม	536.31	3.61	24.48	0.94	-95.44	-73.96
- ใส่เกลือ หรือแช่น้ำเกลือ	6,315.06	38.76	4,768.20	31.28	-24.49	-19.30
- กุ้งแห้ง และอื่นๆ	178.7	9.89	326.32	196.77	82.61	1,889.59
4.2 กุ้งปรุงแต่ง	143.42	16.77	194.4	22.42	35.55	33.69
- บรรจุภาชนะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	71.81	11.84	17.73	17.43	-75.31	47.21
- ไม่บรรจุภาชนะที่อากาศผ่านเข้าออกไม่ได้	71.61	4.93	176.67	4.99	146.71	1.22
รวม	16,947.99	2,387.85	15,679.14	3,215.95	-7.49	34.68

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

4. ปัญหาและอุปสรรค

4.1 ปัญหาด้านการผลิต : ปัญหาผลผลิตตกต่ำอันเนื่องมาจากสถานการณ์ EMS ที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งระบบ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งและภาคส่งออกที่ขาดแคลนวัตถุดิบ

4.2 ปัญหาด้านการค้า :

- ประเด็นการใช้แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับในอุตสาหกรรมกุ้งไทย ซึ่งล่าสุดสหรัฐฯ ได้ปรับลดอันดับจากบัญชีประเทศที่ถูกจับตามองเป็นพิเศษ (Tier 2 Watch List) เป็นระดับ Tier 3 ซึ่งเป็นสถานการณ์แรงงานที่เลวร้ายที่สุด คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกกุ้งของไทยในตลาดสหรัฐฯ และตลาดอื่นๆ ที่อาจนำไปเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า

- การถูกโจมตีเรื่องการทำลายทรัพยากรธรรมชาติจากการใช้ปลาป่นในการผลิตอาหารกุ้ง

- สหภาพยุโรป ได้ตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) สินค้ากุ้งไทย โดยมีผลบังคับใช้ มกราคม 2557 สำหรับกุ้งปรุงแต่ง จากอัตรา GSP 7% เป็นอัตราปกติ 20% ส่วนกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง จะมีผลในปี 2558 จากอัตรา 4.2% เป็นอัตราปกติ 12%

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหา EMS

5.2 เร่งดำเนินการให้แรงงานเข้าสู่ระบบอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้กระทรวงแรงงานและกระทรวงพาณิชย์ อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำเอกสารหลักฐานยื่นต่อรัฐบาลสหรัฐฯ ในการถอดถอนสินค้ากุ้งออกจากบัญชีรายชื่อสินค้าที่มีการใช้แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับ

5.3 ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของการใช้แรงงานและการใช้ปลาป่นในอุตสาหกรรมกุ้ง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประเทศคู่ค้ามีความเชื่อมั่นในระบบการผลิตที่ได้มาตรฐาน ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์